

текстах ЗМІ відображення і фіксуються численні зміни мовної дійсності, всі процеси, характерні для сучасного вживання мови.

Нами окреслені основні критерії відбору текстів ЗМІ в якості навчального матеріалу, етапи роботи, типи завдань, а також перелічені уміння, які здобувають студенти у процесі роботи з текстами ЗМІ.

Проведене дослідження, звісно, не висчерпує всіх аспектів окресленої проблеми. Подальшого дослідження потребують проблеми організації самостійної пізнавальної, пошукової діяльності студентів на навчальних заняттях з використанням текстів ЗМІ.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бобаль Н.Р. Формування соціокультурної компетентності майбутніх журналістів у процесі професійної підготовки: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Наталя Робертівна Бобаль. – Вінницький держ. пед. ун.-т ім. М. Коцюбинського, 2002. – 224 с.
2. Богуславская В.В. Моделирование текста: лингвосоциокультурная концепция. Анализ журналистских текстов / Вера Васильевна Богуславская. – М., 2008. – 280 с.
3. Добросклонская Т.Г. Медиалингвистика: системный подход к изучению языка СМИ (Современная английская медиаречь) / Татьяна Георгиевна Добросклонская. – М.: Флинта: Наука, 2008. – 264 с.
4. Зазнобина Л.С. Стандарт медиаобразования, интегрированного в гуманитарные и естественно-научные дисциплины начального общего и среднего общего образования / Людмила Семеновна Зазнобина; под ред. Л. С. Зазнобиной // Медиаобразование. – М.: Изд-во Московского института повышения квалификации работников образования, 1996. – С. 72-78.
5. Федоров А.В. Развитие медиакомпетентности и критического мышления студентов педагогического вуза / Александр Викторович Федоров. – М.: Изд-во МОО ВПП ЮНЕСКО «Информация для всех», 2007. – 616 с.

Н.Р. БОБАЛЬ. ОСОБЕННОСТИ ПРИМЕНЕНИЯ ТЕКСТОВ СРЕДСТВ МАССОВОЙ ИНФОРМАЦИИ В ФОРМИРОВАНИИ СОЦИОКУЛЬТУРНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ

Резюме. В статье обоснована целесообразность использования текстов СМИ в формировании социокультурной компетентности, очерчены основные критерии отбора текстов, этапы работы, типы задач, а также перечислены умения, которые получают студенты в процессе работы с текстами СМИ.

Ключевые слова: социокультурная компетентность, тексты СМИ, язык СМИ.

N.R. BOBAL. APPLICATION OF MEDIA TEXTS IN FORMING OF SOCIOCULTURAL COMPETENCE

The summary. The Common guidance on language education focuses on the need to develop intercultural skills in foreign languages learning: the ability to communicate between its own and foreign culture, willingness to mediate between different cultures, to effectively manage conflict resolution and so on. Thus, special attention is paid to the formation of sociocultural competence.

Using of media texts in forming of the sociocultural competence is grounded in the article, as the above-mentioned texts represent information about the natural and social reality, give an idea of the political, economic and socio-cultural processes, provide an opportunity for describing the current state of the language. The main criteria for selecting texts, task types, and skills that students acquire in the process of work with media texts are outlined.

Key words: sociocultural competence, media texts, media language.

Одержано редакцією 03.02.2015 р.

УДК: 378. 147: 811

Л.О. ПОТЕНКО

РОЛЬ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Резюме. Стаття висвітлює актуальні питання впровадження та використання інноваційних педагогічних технологій і методик у вищих навчальних закладах України. Проаналізовано сучасні підходи до визначення інноваційних технологій навчання іноземних мов, обґрунтовано доцільність використання інноваційних методів у практиці навчання іноземомовного спілкування.

Ключові слова: педагогічні технології, інноваційні технології, навчання іноземної мови, інноваційні навчальні методи.

Постановка проблеми та її актуальність. Глобалізація світових економічних і політичних процесів, а також події останнього часу в Україні висувають нові вимоги до структури та якості освіти. Одним із шляхів реформування освітньої системи України постає впровадження в навчальний процес вищів інноваційних педагогічних технологій і методів. Використання сучасних інноваційних технологій у вищій школі сприяє розвитку особистості, забезпечує адаптацію інноваційних методик до європейських освітніх стандартів. Інтеграція України в культурний, освітній і економічний простір європейської спільноти вимагають якісної підготовки фахівців, здатних до успішного вирішення проблем, обумовлених політичними, соціально-економічними, світоглядними й іншими факторами, серед яких варто виділити необхідність підвищення якості освіти.

Актуальність цієї наукової розвідки зумовлена тим фактом, що модернізація змісту освіти в Україні на сучасному етапі розвитку суспільства не в останню чергу пов'язана з інноваційними процесами в організації вивчення іноземних мов. В умовах реформування вищої школи, інформатизації освітнього простору, інтеграційних процесів шляхом налагодження українськими вишами співпраці з європейськими навчальними закладами у сфері навчальної та наукової діяльності змінюються також і освітні технології викладання іноземних мов.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розв'язанню поставлених проблем присвячені праці багатьох дослідників педагогічної інноватики: В. Андрущенко, І. Бежа, К. Бондарева, В. Бикова, Л. Буркова, В. Євдокимова, І. Зязюна, О. Коваленко, В. Кременя, М. Лазарева, А. Нісімчука, І. Прокопенка, А. Хуторського, О. Ярошенко та ін. Особливості впровадження педагогічних інновацій у професійно-педагогічну освіту досліджують С. Вітвицька, О. Дубасенюк, В. Грибанов, Р. Гуревич, С. Сисоєва, В. Химинець, Л. Хоружа, О. Шапран та ін.

Проблемі застосування інноваційних підходів у навчанні іноземних мов присвячені праці таких педагогів, як: Г. Баранова, Н. Гез, В. Кумарин, О. Кузнецова, С. Логачевська, М. Ляховицький, І. Підласий, О. Савченко, Г. Селевко, О. Тарнопільський та ін. Зарубіжний досвід дослідження інновацій в освіті знаходимо у працях Х. Барнета, Д. Гамільтона, Н. Гроса, У. Кінгстона, М. Майлза, А. Хабермана та інших.

Метою статті є аналіз ключових понять інноваційних освітніх технологій і методик, визначення ефективних шляхів використання інноваційних технологій у практиці навчання іноземних мов.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасні українські вчені, педагоги розглядають освітні інновації як “процес утворення, поширення й використання нових засобів (нововведень) для розв'язання тих педагогічних проблем, які досі розв'язувались по-іншому”; “актуальні, значущі й системні новоутворення, які виникають на основі різноманітних ініціатив і нововведень, що стають перспективними для еволюції освіти і позитивно впливають на її розвиток” [3, 21]; продукти інноваційної освітньої діяльності, які характеризуються процесами створення, розповсюдження та використання нового засобу в галузі педагогіки та наукових досліджень [7, 497].

Поділяємо думку вчених відносно того, що “оновлення – закон розвитку освіти”, де “розвиток – це властивість інноваційної університетської системи освіти, якій притаманні гнучкість, мінливість, динамізм” [1, 166]. Реальні ж умови як внутрішнього, так і зовнішнього середовища встановлюють своєрідний коридор, у межах якого можливий багатоваріантний пошук, рух усіх складових навчального процесу у вищій школі.

В організації інноваційних пошуків важливим є, на наш погляд, вибір актуальної науково-педагогічної теми, чітке формулювання мети й завдань творчої діяльності як усього колективу, так і кожного педагога зокрема. Викладач повинен зосереджувати увагу в першу чергу на тих педагогічних інноваціях, що спрямовані на оновлення змісту, методів, принципів та засобів навчання. Пріоритетними серед них є: а) особистісно-орієнтоване навчання; б) розвивальне навчання; в) розвиток критичного мислення; г) диференційоване навчання; д) інтегроване навчання; е) інтерактивне навчання; є) модульне навчання; ж) проблемне навчання; з) інформаційне навчання.

Застосування інноваційних технологій у процесі навчання іноземних мов у виші націлене на виконання таких завдань: визначення якості знань і успішності студентів, які вивчають іноземну мову; залучення методик проектних занять з іноземної мови; застосування парної і групової роботи студентів; впровадження комп'ютерних технологій для вивчення іноземної мови; розвиток усного мовлення студентів; використання особистісно-орієнтованого підходу за допомогою Інтернет-технологій.

Відстоюється думка, що в основі **моделі інноваційного навчання** знаходиться спільна діяльність студента й викладача у формі діалогу, міжособистісних взаємодій та інтенсивного занурення в предмет [4, 16]. Зокрема, інноваційне навчання іноземної мови орієнтується на створення умов для студентів займати активну та ініціативну позицію в навчальній діяльності, відмову від переказу навчальних текстів та інших репродуктивних методів навчання та перехід до рівноправного діалогічного спілкування, моделювання реальних життєвих ситуацій, інтерактивні види роботи тощо [1].

Більшість педагогічних інновацій розроблені у вигляді педагогічних інноваційних технологій, під якими розуміють якісно нову сукупність форм, методів і засобів навчання, виховання й управління, що привносить суттєві зміни в результат педагогічного процесу [1, 168]. **Інноваційні педагогічні технології** як процес – це “цілеспрямоване, систематичне й послідовне впровадження в практику оригінальних, новаторських способів, прийомів педагогічних дій і засобів, що охоплюють цілісний навчальний процес від визначення його мети до очікуваних результатів” [2]. Багато зарубіжних дослідників [10; 11; 12] вважають, що використання освітніх технологій є важливою професійною компетентністю кожного педагога.

Поняття “інноваційна освітня технологія” широко використовується для характеристики істотних перетворень і для опису незначних нововведень. Уміння об'єднувати форми, засоби та інноваційні навчальні методи допомагає в якісній підготовці студентів. Серед інноваційних технологій, які набули поширення в практиці вищої освіти, О. Шапран виділяє дев'ять видів: 1) особистісно-орієнтовані технології; 2) нові інформаційні технології; 3) модульно-рейтингові технології; 4) технології розвитку творчості; 5) ігрові технології; 6) діалогові технології; 7) проектні технології; 8) технології цілепокладання та життєтворення; 9) тренінгові технології [9].

На жаль, викладачі іноземних мов у своїй педагогічній практиці часто застосовують традиційні, тобто перевірені часом стандартні навчальні методи. Серед головних недоліків традиційної системи навчання

називають: авторитарний стиль керівництва; домінування пояснювально-ілюстративного типу навчання й репродуктивної діяльності студентів; обмеженість діалогічного спілкування; породжені цими факторами невміння й небажання студентів учитися; відсутність мотивації до самоосвіти (саморозвитку). У багатьох наукових розвідках дослідники вказують на той факт, що вміння перекладати з іноземної мови та навпаки адаптованих, неавтентичних текстів вже не може бути достатнім доказом опанування мови, як це було раніше. Сьогодні необхідно брати до уваги те, що вимоги до занять з іноземної мови суттєво змінюються, розробляються новітні методи навчання.

Цілком зрозуміло, що сьогодні освітню політику України потрібно послідовно спрямовувати на впровадження сучасних *інформаційних технологій* у вищих закладах освіти, перетворювати частково стихійний процес у керований і підконтрольний, залучати до роботи над новими навчальними матеріалами фахівців у предметних галузях. Серед *інтелектуалізованих навчальних систем* і засобів їхнього створення, які розрізняються за видом пред'явлення навчального матеріалу (системи на основі лінійного тексту, мультимедійні навчальні системи на основі гіпертексту), найефективніше у навчальному процесі застосовуються мультимедійні навчальні системи.

Реалізація методів навчання іншомовного спілкування здійснюється через використання прийомів навчання, різноманітних підходів і робочих технік. Під прийомами навчання розуміємо сукупність конкретних навчальних ситуацій, що сприяють досягненню проміжної (допоміжної) мети конкретного методу. На практичних заняттях фахівці використовують такі методи навчання іноземних мов, як комунікативний і конструктивістський.

Навчальна ціль *комунікативного методу* полягає в оволодінні комунікативною компетенцією. Керування навчанням здійснюється не через граматику, а скеровується комунікативними інтенціями (намірами). Студент опиняється в центрі навчання, де мова стає засобом комунікації. До переваг цього методу переважна більшість викладачів зараховують те, що студенти вдосконалюють навички усного мовлення і долають страх перед помилками. Недоліком цього методу педагоги вважають недостатню увагу, яка приділяється якості мови.

Навчальна ціль *конструктивістського методу* передбачає власне активне навчання студентів. Завдання викладача полягає не лише в тому, щоб навчити, а й сприяти навчальному процесу. Заняття виступає орієнтованим на дію, тобто викладачі спонукають студентів самостійно конструювати свої знання (наприклад, у рамках проектної діяльності). До переваг конструктивістського методу можна віднести підготовку студентів до реального життя, реальних життєвих ситуацій.

Прикладом конструктивістського методу слугує *проектне навчання*. За концепцією О. Пехоти робота над проектом здійснюється поетапно [2]:

1. *Обґрунтування проекту*: формулювання мети й завдання проекту, обґрунтування його соціальної значущості, визначення теми, організація робочих груп, розподіл завдань між учасниками.

2. *Пошуковий*: дослідження проблеми й збір інформації (визначення кола джерел і пошук необхідних відомостей, аналіз можливих варіантів вирішення проблеми), вибір оптимального варіанту виконання проектного завдання (генерування ідеї), розробка плану роботи над проектним завданням, добір матеріалів, вибір форми презентації результатів проекту.

3. *Технологічний*: здійснення діяльності кожного учасника проекту згідно плану роботи над проектним завданням (реалізація проекту), підготовка презентації результатів проекту.

4. *Заключний*: проведення презентації (захист проекту), оцінка результатів виконання проекту, колективних і особистих досягнень учасників.

До сучасних технологій, які використовуються в процесі формування іншомовної компетенції, відносимо:

- застосування інформаційних і телекомунікаційних технологій, роботу з навчальними комп'ютерними програмами з іноземних мов (система мультимедіа);
- дистанційні технології навчання іноземних мов;
- створення презентацій у програмі PowerPoint;
- використання Інтернет-ресурсів;
- навчання іноземної мови в комп'ютерному середовищі (форуми, блоги, електронна пошта);
- новітні тестові технології (створення банку діагностичних матеріалів з дисциплін для проведення комп'ютерного тестування з метою контролю знань, умінь та навичок студентів).

Педагоги запевняють, що студенти швидше сприймають нескладну навчальну інформацію, подану за допомогою умовно-графічного унаочнення, але повільніше засвоюють навчальний матеріал, що містить чисельні факти, назви, явища, тому важливо виробити в них уміння довільно зосереджувати увагу і знаходити найістотніше у змісті поданого матеріалу. Сприймання навчального матеріалу пов'язане з мимовільною увагою студентів, яких приваблює велике за розмірами зображення та яскрава проекція [1, 174]. Дуже важливо, на наш погляд, щоб студенти коментували наслідки спостережень, відтворювали зміст комп'ютерної інформації, активізували розумову діяльність, уміли самостійно формулювати правильні висновки й узагальнення.

У навчальному процесі, зазвичай, поєднуються *традиційні й альтернативні* методи. Під поняттям "альтернативні методи" групується цілий ряд різноманітних підходів, прийомів та способів передачі мови. На

практичних заняттях педагоги використовують такі альтернативні методи, як метод повної фізичної реакції (Total Physical Response), сугестивний метод (Suggestive Method), мовчазний метод (Silent Method or Silent Way), граматики-педагогічний метод (Grammar Teaching Method), груповий метод (Group Method) тощо.

До **інноваційних навчальних методів**, які найактивніше застосовуються викладачами, можна віднести: навчання з комп'ютерною підтримкою (CALL – Computer-Assisted Language Learning), метод сценарію (storyline method), метод симуляцій (Simulation method), метод рольової гри (RPG – Role-playing Game), метод “кейс-стаді” (Case Study). **Інтерактивні методи** включають: метод проблемного викладу, презентації, дискусії, роботу в групах, метод мозкового штурму, метод критичного мислення, вікторини, міні-дослідження, ділові ігри, метод Insert (або метод індивідуальних позначок, коли студенти пишуть 7-10-хвилинне асоціативне есе), метод блиц-опитування, прийом “Бінго”, метод інтелект-карт (Mind Mapping) і метод подолання “інформаційної нерівності” (Information Gap Activities), методику ПОПС – формула тощо. Розглянемо деякі приклади:

Рольова гра (role-playing game) є популярним методом навчання на заняттях іноземної мови, засобом розвитку комунікативних здібностей студента. Як активний спосіб навчання практичного володіння іноземною мовою, такий метод може слугувати засобом емоційної зацікавленості, мотивації навчальної діяльності. Рольова гра допомагає студентам подолати мовні бар'єри, значно підвищує обсяг їх мовленнєвої практики. Існує велика кількість форм, типів рольової гри на заняттях з іноземної мови.

Метод сценарію (storyline method) базується на поєднанні запланованих навчальних змістів – наприклад: Банки-Послуги-Клієнти – з інтересами та ідеями студентів. Отримуючи “імпульси” від викладача (так звані ключові питання), студенти роблять свій внесок у створення певної історії. Цей метод не потребує текстових підручників, оскільки йдеться про креативне планування, підбір гіпотез, переживання, систематизацію та презентацію роботи. Спроектвана історія містить також елементи драми та рольової гри. Викладач встановлює лише рамки дії та представляє окремі епізоди, а студенти у свою чергу ставлять власні питання та знаходять на них відповіді.

Метод симуляцій (simulation method) цілком виправдано користується популярністю серед викладачів завдяки його ефективності у процесі навчання іноземної мови студентів немовних спеціальностей. Під час практичних занять метод симуляцій набуває форм різноманітних бізнес-симуляцій (ділових ігор), які дозволяють студентам відпрацьовувати свої навички, застосовувати знання з метою вирішення того чи іншого завдання у певному середовищі, яке імітує реальні ситуації, наприклад, у бізнесі, в роботі в компанії, банку тощо. Симуляція, на наш погляд, надає можливість студентам спробувати себе в певній ролі – керівника, президента компанії, дозволяє дослідити систему роботи певного підприємства. Завдяки симуляції у студентів формуються навички стратегічного планування, розвивається вміння працювати в команді, проводити перемовини, переконувати ділового партнера.

Метод “Mind-Map” є простою технологією запису думок, ідей, розмов, що відбувається швидко і асоціативно. Mind Map (інтелектуальна карта, ментальна карта, карта пам'яті, карта думок) – це графічний інструмент, який застосовується для представлення слова, поняття, завдання, зображення або інших предметів, пов'язаних один з одним і розташованих навколо центрального ключового слова або ідеї.

Окрім зазначених вище інноваційних технологій навчання іноземних мов, детальнішого розгляду потребують технології, які широко використовуються в інших країнах і мають на сьогодні позитивні результати, серед них: білінгвальне навчання, імерсійне навчання, предметно-мовне інтегроване навчання (CLIL – Content and Language Integrated Learning) тощо. Зокрема, білінгвальна освіта залишається найважливішою частиною програми Ради Європи “Citizenship and Language Learning in Europe” [8].

Висновки. Інновації в педагогіці пов'язані із загальними процесами у суспільстві, глобальними проблемами, інтеграцією знань і форм соціального буття. Основу й зміст інноваційних освітніх процесів становить інноваційна діяльність, сутність якої полягає в оновленні педагогічного процесу, внесенні новоутворень у традиційну систему, що передбачає найвищий ступінь педагогічної творчості. Використання сучасних інноваційних технологій у процесі навчання професійного іншомовного спілкування сприяє підвищенню ефективності освітніх процесів, розвитку особистості, забезпечує адаптацію інноваційних методик до європейських освітніх стандартів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гришкова Р.О. Формування іншомовної соціокультурної компетенції студентів нефілологічних спеціальностей: [монографія] / Р.О. Гришкова. – Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2007. – 424 с.
2. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. / І.М. Дичківська. – К.: Академвидав, 2004. – 352 с.
3. Ершова Н.Н. Развитие социально-перцептивной компетентности в системе профессионального общения: дис. ... канд. псих. наук: 19.00.13 / Н.Н. Ершова. – М., 1997. – 169 с.
4. Козаков В.А. Психолого-педагогічна підготовка фахівців у непедагогічних університетах: [монографія] / В.А. Козаков, Д.І. Дзвінчук. – К.: НІЧЛАВА, 2003. – 140 с.
5. Модернізація вищої освіти України і Болонський процес: Матеріали до першої лекції / уклад. М.Ф. Степко, Я.Я. Болубаш, К.М. Левківський, Ю.В. Сухарніков; відп. ред. М.Ф. Степко. – К.: Изд., 2004. – 24 с.
6. Пехота О.М. Освітні технології: навчально-методичний посібник / О.М. Пехота, А.З. Кіктенко, О.М. Любарська [та ін.]. – К.: А.С.К., 2004. – 256 с.

7. Профессиональная педагогика: учебник для вузов / М.Н. Дудина [и др.]; ред. С.Я. Батышев [и др.]; Исслед. центр проблем непрерыв. проф. образования. – М.: Ассоциация "Проф. образование", 1997. – 511 с.
8. Тадеєва М. Білінгвізм у мовній освіті європейських країн: досягнення і проблеми / М. Тадеєва; редкол.: В. Кравець, В. Мадзігон, Г. Терещук [та ін.] // Наукові записки ТНПУ ім. В. Гнатюка. Серія "Педагогіка". – Тернопіль, 2009. – № 1. – С. 111-115.
9. Шапран О. Інноваційні технології в педагогіці та психології: їх сутність та різновиди / О. Шапран, В. Шапран // Вісник Інституту розвитку дитини. Вип. 12. Серія "Філософія, педагогіка, психологія": збірник наукових праць. – К.: Вид-во Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова, 2010. – С.147-153.
10. Alexander S. An evaluation of innovation projects involving communication and information technology in higher education. – Higher Education Research & Development. – 1999. – 18 (2). – P. 173-183.
11. Law, N., Pelgrum, W. J., & Plomp, T. (Eds.) (2008). Pedagogy and ICT in schools around the world: findings from the SITES 2006 study. 296 pp. Hong Kong : CERC and Springer.
12. Pellegrino, J., S. Goldman, M. Bertenthal and K. Lawless, (2007). Teacher education and technology initial results from the "what works and why" project, Yearbook of the National Society for the Study of Education, 106(2): 52-86.

Л.О. ПОТЕНКО. РОЛЬ ІННОВАЦІОННИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОБУЧЕННІ ІНОСТРАННИХ МОВ В ВИСШІЙ ШКОЛІ

Резюме. Стаття освітає актуальні питання впровадження та використання інноваційних педагогічних технологій і методів у вищих навчальних закладах України. Проаналізовані сучасні підходи до визначення інноваційних технологій навчання іноземними мовами, обґрунтована цільовість використання інноваційних методів в практиці навчання іноземною мовою.

Ключові слова: педагогічні технології, інноваційні технології, навчання іноземній мові, інноваційні навчальні методи.

L.O. POTENKO. ROLE OF INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING IN THE HIGHER SCHOOL

The summary. The article highlights topical issues of implementation and use of innovative educational technologies in higher educational establishments of Ukraine. Modern approaches to the definition of innovative technologies of foreign language teaching have been analyzed; the expediency of using innovative methods in the practice of foreign language communication training has been proved.

Key words: pedagogical technologies, innovative technologies, foreign language training, innovative teaching methods.

Одержано редакцією 09.02.2015 р.

УДК: 378. 015

А.В. ФРІДРІХ

ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ В СТУДЕНТІВ У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ

Резюме. У статті визначено й обґрунтовано педагогічні умови формування національних цінностей у студентів. Розкрито теоретичний і практичний аспекти та специфіку формування національних цінностей у студентів-філологічних спеціальностей у навчально-виховному процесі університету.

Ключові слова: національні цінності українців, національне самоусвідомлення, національно-ціннісна діяльність, формування національних цінностей студентів-філологів.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Основу національної освіти формує позитивне сприйняття суспільством свого історичного минулого, пізнання глибинного змісту суспільного буття шляхом осмислення власних національних джерел і відродження кращих зразків народної культури. Саме національна освіта, що відображає цінності, ідеали, традиції і відносини, прийняті у певному соціокультурному середовищі, визначає загальний вектор розвитку суспільства.

Збереження та подальше збагачення національних цінностей у всіх сферах духовної культури суспільства, особливо у сфері освіти й виховання, наразі стають актуальними у світлі подальшого реформування системи вищої освіти України з орієнтацією на зміцнення її своєрідності й самобутності на основі єдності національних і вселюдських ідеалів педагогіки.

Цю проблему можна віднести до категорії досить вивчених, різнобічно досліджених у науці, однак таких, що не тільки не втрачають своєї значущості, привабливості, інтересу з боку науковців, а й розкривають нові обрії для майбутніх пошуків з огляду на свою багатомірність та дотичність до інших наукових проблем.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Поняття цінностей та їхня структура відображені у філософських, психологічних, культурологічних дослідженнях таких учених, як: С.Ф. Анісімов, В.М. Березинський, В.О. Василенко, В.В. Гречаний, О.Г. Дробницький, І.Г. Дубов, Е. Дюркгейм, В.А. Караковський, Д.О. Леонтьєв, В.М. Сагаатовський, В.П. Тугаринов та ін.

Різні аспекти впливу цінностей на життя особистості та суспільства вивчають такі українські вчені, як: Г.В. Альохина, А.М. Афанасьєв, І.М. Бех, М.Й. Боришевський, І.І. Бурцева, Т.В. Бутківська, Т.Г. Ващенко, М.М. Кардаш, І.Г. Тараненко та ін.